ΑΠΟΦΑΣΗ ΤΟΥ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟΥ (πέμπτο τμήμα)
της 3ης Οκτωβρίου 2002 *

Στην υπόθεση C-394/01,

Γαλλική Δημοκρατία, εκπροσωπούμενη από τους G. de Bergues και F. Million, με τόπο επιδόσεων στο Λουξεμβούργο,

προσφεύγουσα,

κατά

Επιτροπής των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων, εκπροσωπουμένης από τον G. Rozet, με τόπο επιδόσεων στο Λουξεμβούργο,

καθής,

που έχει ως αντικείμενο την ακύρωση της αποφάσεως 2001/882/ΕΚ της Επιτροπής, της 25ης Ιουλίου 2001, για την κρατική ενίσχυση που χορήγησε η Γαλλία με τη μορφή αναπτυξιακής ενίσχυσης στο επιβατηγό *Le Levant* που ναυπηγήθηκε στο Alstom Leroux Naval και προοριζόταν να χρησιμοποιηθεί στο Saint-Pierre-et-Miquelon (ΕΕ L 327, σ. 37),

* Γλώσσα διαδικασίας: η γαλλική.

ΤΟ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟ (πέμπτο τμήμα),

συγκείμενο από τους P. Jann, πρόεδρο τμήματος, S. von Bahr (εισηγητή), M. Wathelet, C. W. A. Timmermans και A. Rosas, δικαστές,

γενικός εισαγγελέας: J. Mischo
γραμματέας: R. Grass

έχοντας υπόψη την έκθεση του εισηγητή δικαστή,

αφού άκουσε τον γενικό εισαγγελέα που ανέπτυξε τις προτάσεις του κατά τη συνεδρίαση της 11ης Ιουνίου 2002,

εκδίδει την ακόλουθη

Απόφαση

1 Με δικόγραφο που κατέθεσε στη Γραμματεία του Δικαστηρίου στις 8 Οκτωβρίου 2001, η Γαλλική Δημοκρατία ζήτησε, δυνάμει του άρθρου 230, πρώτο εδάφιο, ΕΚ, την ακύρωση της αποφάσεως 2001/882/ΕΚ της Επιτροπής, της 25ης Ιουλίου 2001, για την κρατική ενίσχυση που χορήγησε η Γαλλία με τη μορφή αναπτυξιακής ενίσχυσης στο επιβατηγό πλοίο *Le Levant* που ναυπηγήθηκε στο Alstom Leroux Naval και προοριζόταν να χρησιμοποιηθεί στο Saint-Pierre-et-Miquelon (ΕΕ L 327, σ. 37, στο εξής: προσβαλλόμενη απόφαση).

Η ισχύουσα κανονιστική ρύθμιση

2 Η οδηγία 90/684/ΕΟΚ του Συμβουλίου, της 21ης Δεκεμβρίου 1990, σχετικά με τις ενισχύσεις στις ναυπηγικές εργασίες (ΕΕ L 380, σ. 27), η εφαρμογή της οποίας παρατάθηκε με τον κανονισμό (ΕΚ) 3094/95 του Συμβουλίου, της 22ας Δεκεμβρίου 1995, για τις ενισχύσεις στη ναυπηγική βιομηχανία (ΕΕ L 332, σ. 1), προβλέπει ειδικούς κανόνες που εφαρμόζονται στις ενισχύσεις του τομέα αυτού, οι οποίοι αποτελούν εξαίρεση από τη γενική απαγόρευση που θέτει το άρθρο 92, παράγραφος 1, της Συνθήκης ΕΚ (νυν, κατόπιν τροποποιήσεως, άρθρο 87, παράγραφος 1, ΕΚ).

3 Βάσει του άρθρου 4, παράγραφος 1, της οδηγίας 90/684, μια ενίσχυση στην παραγωγή προς υποστήριξη της ναυπήγησης και της μετατροπής πλοίων μπορεί να θεωρηθεί ότι δεν αντιβαίνει προς την κοινή αγορά αν το ποσό της δεν υπερβαίνει το ανώτατο όριο που ορίζει το εν λόγω άρθρο.

4 Το άρθρο 4, παράγραφος 7, της οδηγίας 90/684 προβλέπει τα εξής:

«Οι ενισχύσεις για τη ναυπήγηση και τη μετατροπή πλοίων οι οποίες χορηγούνται υπό μορφή αναπτυξιακής βοήθειας σε αναπτυσσόμενες χώρες δεν υπάγονται στο ανώτατο όριο. Οι ενισχύσεις αυτές μπορούν να θεωρούνται ότι δεν αντιβαίνουν προς την κοινή αγορά εφόσον είναι σύμφωνες με τις διατάξεις που έχουν θεσπιστεί για το σκοπό αυτό από την ομάδα εργασίας αριθ. 6 του ΟΟΣΑ στη συμφωνία της σχετικά με την ερμηνεία των άρθρων 6, 7 και 8 της διευθέτησης [σχετικά με τις εξαγωγικές πιστώσεις για πλοία] ή με οποιαδήποτε προσθήκη ή μεταγενέστερο διορθωτικό της εν λόγω συμφωνίας.

Κάθε τέτοιο μεμονωμένο σχέδιο ενισχύσεως πρέπει να κοινοποιείται εκ των προτέρων στην Επιτροπή, η οποία ελέγχει εάν συνηγορούν λόγοι "ανάπτυξης" για την προτεινόμενη ενίσχυση και βεβαιώνεται ότι η ενίσχυση αυτή εμπίπτει στο πεδίο εφαρμογής της συμφωνίας που αναφέρει το πρώτο εδάφιο.»

Πραγματικά περιστατικά

5 Η διεξαγωγή της προ της ασκήσεως της προσφυγής διαδικασίας, όπως προκύπτει από τις αιτιολογικές σκέψεις 1 έως 3 και 12 της προσβαλλομένης αποφάσεως, έχει ως εξής.

6 Στα τέλη του 1998, η Επιτροπή πληροφορήθηκε από ένα άρθρο της *Lloyds List* ότι το επιβατηγό «Le Levant», που ναυπηγήθηκε στη Γαλλία στο Alstom Leroux Naval με συμβατική τιμή 228,55 εκατομμύρια γαλλικά φράγκα (FRF), είχε χρηματοδοτηθεί μέσω φορολογικών απαλλαγών υπέρ των επενδυτών που συνεισέφεραν σε κεφάλαιο για τη ναυπήγηση του πλοίου. Η ενίσχυση αυτή δεν είχε κοινοποιηθεί στην Επιτροπή.

7 Με έγγραφο της 2ας Δεκεμβρίου 1999, η Επιτροπή ενημέρωσε τις γαλλικές αρχές για την απόφασή της να κινήσει τη διαδικασία του άρθρου 88, παράγραφος 2, ΕΚ. Η απόφαση αυτή δημοσιεύθηκε στην *Επίσημη Εφημερίδα των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων* της 5ης Φεβρουαρίου 2000 (ΕΕ C 33, σ. 6) και η Επιτροπή κάλεσε τους ενδιαφερομένους να υποβάλουν τις παρατηρήσεις τους.

8 Η Γαλλική Δημοκρατία κοινοποίησε τις σχετικές παρατηρήσεις της με έγγραφα της 12ης Ιανουαρίου 2000, της 14ης Ιουνίου 2000, της 30ής Απριλίου 2001 και της 11ης Ιουνίου 2001.

9 Τα χαρακτηριστικά και το περιεχόμενο της ενισχύσεως, όπως εκτίθενται στην αιτιολογική σκέψη 5 της προσβαλλομένης αποφάσεως, είναι τα εξής. Η ενίσχυση χορηγήθηκε το 1996 επ' ευκαιρία της αποκτήσεως του επιβατηγού «Le Levant» από ομάδα ιδιωτών επενδυτών που είχαν δημιουργήσει συμπλοιοκτησία, με πρωτοβουλία μιας εταιρίας (στο εξής: εταιρία X). Στη συνέχεια, το πλοίο εκμισθώθηκε στην Compagnie des Iles du Levant (στο εξής: CIL), θυγατρική μιας γαλλικής εταιρίας, καταχωρισμένης στο Wallis-et-Futuna (υπερπόντιο γαλλικό έδαφος). Οι επενδυτές είχαν το δικαίωμα να αφαιρέσουν τα κεφάλαια που συνεισέφεραν για τον σκοπό αυτό από το φορολογητέο τους εισόδημα. Αυτές οι φορολογικές απαλλαγές, οι

οποίες κατ' εκτίμηση ανέρχονται συνολικά σε 78 εκατομμύρια FRF, επέτρεψαν στη CIL να εκμεταλλευθεί το πλοίο με ευνοϊκούς όρους. Οι επενδυτές όφειλαν να ξαναπωλήσουν τα μερίδιά τους στην εταιρία X έπειτα από πέντε έτη, στις αρχές του 2004. Η CIL όφειλε, στη συνέχεια, να αγοράσει τα μερίδια από την εταιρία αυτή σε τιμή που να επιτρέπει να αντισταθμιστεί η αξία της ενισχύσεως. Η CIL όφειλε, επίσης, να εκμεταλλεύεται το πλοίο για ελάχιστο χρονικό διάστημα πέντε ετών, κυρίως προς και από το Saint-Pierre-et-Miquelon (υπερπόντιο γαλλικό έδαφος που βρίσκεται κατά μήκος στα ανοικτά της ανατολικής ακτής του Καναδά), για 160 ημέρες ετησίως.

Η προσβαλλόμενη απόφαση

10 Με την αιτιολογική σκέψη 16 της προσβαλλομένης αποφάσεως, η Επιτροπή επισήμανε ότι η οικεία ενίσχυση έπρεπε να εξετασθεί βάσει των διατάξεων του άρθρου 4, παράγραφος 7, της οδηγίας 90/684, διότι επρόκειτο για ενίσχυση σχετική με τις ναυπηγικές εργασίες, η οποία χορηγήθηκε ως αναπτυξιακή βοήθεια το 1996, στο πλαίσιο ενός συστήματος ενισχύσεων που θεσπίστηκε με τον αποκαλούμενο νόμο «Pons» και εγκρίθηκε από την Επιτροπή το 1992.

11 Η Επιτροπή επισήμανε, με την αιτιολογική σκέψη 17 της προσβαλλομένης αποφάσεως, ότι όφειλε να ελέγξει τον «αναπτυξιακό» χαρακτήρα της οικείας ενισχύσεως και να βεβαιωθεί ότι αυτή ενέπιπτε στο πεδίο εφαρμογής της συμφωνίας που προβλέπει το άρθρο 4, παράγραφος 7, της οδηγίας 90/684. Με την αιτιολογική σκέψη 21 της αποφάσεως, διαπίστωσε ότι η ενίσχυση πληρούσε τα κριτήρια που όριζε η εν λόγω συμφωνία, αλλά ανέφερε, στην επόμενη σκέψη, ότι η ενίσχυση δεν πληρούσε το κριτήριο αναπτύξεως.

12 Τα βασικά επιχειρήματα που προέβαλε η Επιτροπή προς στήριξη του ισχυρισμού της, ότι η επίδικη ενίσχυση δεν αποτελούσε αναπτυξιακή ενίσχυση, εκτίθενται στις αιτιολογικές σκέψεις 22 έως 23 της προσβαλλομένης αποφάσεως.

13 Η Επιτροπή επισήμανε ότι από τα πληροφοριακά στοιχεία που κοινοποίησαν οι γαλλικές αρχές προέκυπτε ότι οι εκτιμήσεις τους για τα οικονομικά αποτελέσματα της επίδικης ενισχύσεως στηρίζονταν στην υπόθεση ότι το πλοίο θα πραγματοποιούσε ενδιάμεσους σταθμούς στο Saint-Pierre-et-Miquelon 50 φορές ανά εποχή κατά τη διάρκεια των 160 ημερών, από τέλη Μαΐου έως αρχές Οκτωβρίου, κατά τις οποίες οι κλιματολογικές συνθήκες επιτρέπουν τις κρουαζιέρες στην οικεία περιοχή.

14 Εντούτοις, η Επιτροπή διαπίστωσε ότι η πραγματικότητα ήταν πολύ διαφορετική και σημείωσε ότι, σύμφωνα με το από 30 Απριλίου 2001 έγγραφο των γαλλικών αρχών, πραγματοποιήθηκαν μόνον 9 κρουαζιέρες το 1999 και 11 το 2000, αντιστοίχως, από ή προς το Saint-Pierre-et-Miquelon. Συνεπώς, υποστήριξε η Επιτροπή, κατά τη διάρκεια των δύο αυτών ετών, από τους 100 προβλεπόμενους ενδιάμεσους σταθμούς πραγματοποιήθηκαν μόνον 11, ήτοι το 11 %.

15 Όσον αφορά το έτος 2001, η Επιτροπή παρατήρησε ότι, σύμφωνα με το ίδιο έγγραφο, είχαν προγραμματισθεί 13 κρουαζιέρες από ή προς το Saint-Pierre-et-Miquelon και 5 μίνι-κρουαζιέρες με σημείο αναχωρήσεως και προορισμού το αρχιπέλαγος αυτό, δηλαδή συνολικά 12 ενδιάμεσοι σταθμοί από τους 50 που είχαν προβλεφθεί, ήτοι το 24 %.

16 Στηριζόμενη στα σχετικά αριθμητικά στοιχεία για τα έτη 1999 και 2000, η Επιτροπή κατέληξε στο συμπέρασμα ότι δεν ευσταθούσαν οι υποθέσεις βάσει των οποίων υπολογίστηκαν τα οικονομικά αποτελέσματα για το Saint-Pierre-et-Miquelon. Επισήμανε ότι, για τον λόγο αυτό, υπολόγισε εκ νέου τα αναμενόμενα οικονομικά αποτελέσματα, χρησιμοποιώντας τα αριθμητικά στοιχεία που είχαν προσκομίσει οι γαλλικές αρχές, αλλά λαμβάνοντας υπόψη ότι πραγματοποιήθηκαν πολύ λιγότεροι ενδιάμεσοι σταθμοί.

17 Η Επιτροπή διαπίστωσε ότι, όσον αφορά τα άμεσα οικονομικά αποτελέσματα, οι γαλλικές αρχές εκτίμησαν ότι τα σχετικά με την εκμετάλλευση του πλοίου έξοδα θα ανέρχονταν σε 10,8 εκατομμύρια γαλλικά φράγκα ετησίως και ότι οι επιτόπου δαπάνες για τους επιβάτες υπολογίζονταν σε 1,2 εκατομμύρια FRF ετησίως, ήτοι

σύνολο 12 εκατομμύρια FRF. Η Επιτροπή διευκρίνισε ότι, για αμφότερες τις κατηγορίες δαπανών, τα δεδομένα βασίζονταν στην πρόβλεψη 50 ενδιάμεσων σταθμών ετησίως.

18 Η Επιτροπή υπέθεσε, δεδομένης της φύσεως των προβλεπόμενων στους υπολογισμούς αυτούς οικονομικών αποτελεσμάτων, τα οποία αφορούσαν κυρίως την πώληση προϊόντων διατροφής και υλικού καθώς και τα λιμενικά τέλη, ότι τα εν λόγω αποτελέσματα ήταν ανάλογα προς τον αριθμό των ενδιάμεσων σταθμών.

19 Στηριζόμενη στον πραγματικό αριθμό των ενδιάμεσων σταθμών για τα έτη 1999-2000 και στον προβλεπόμενο αριθμό ενδιάμεσων σταθμών για τα τρία επόμενα έτη, η Επιτροπή έκρινε ότι τα οικονομικά αποτελέσματα από το 1999 έως το 2003 αντιπροσώπευαν, αν υποτεθεί ότι οι οικονομικοί υπολογισμοί των γαλλικών αρχών ήταν ακριβείς όσον αφορά τον αντίκτυπο των ενδιάμεσων σταθμών που πραγματοποιεί το πλοίο, 11,28 εκατομμύρια FRF, τα οποία κατανέμονται ως εξής:

— το 1999 και το 2000, τα οικονομικά αποτελέσματα ανέρχονταν στο 11 % των 12 εκατομμυρίων FRF ετησίως, ήτοι σε 1,32 εκατομμύρια FRF ετησίως·

— το 2001, τα οικονομικά αποτελέσματα εκτιμήθηκαν στο 24 % των 12 εκατομμυρίων FRF, ήτοι σε 2,88 εκατομμύρια FRF·

— το 2002 και το 2003, επειδή το πρόγραμμα για τις κρουαζιέρες δεν είναι γνωστό, τα οικονομικά αποτελέσματα υπολογίζονται εφαρμόζοντας, υποθετικά, τον αριθμό που ισχύει για το 2001, ήτοι το 24 % των 12 εκατομμυρίων FRF ετησίως, δηλαδή 2,88 εκατομμύρια FRF ετησίως.

20 Εφόσον η συνολική αξία της επίδικης ενισχύσεως ανερχόταν σε 78 εκατομμύρια FRF, η Επιτροπή έκρινε, συνεπώς, ότι ήταν περίπου επτά φορές υψηλότερη από τα οικονομικά αποτελέσματα για το αρχιπέλαγος του Saint-Pierre-et-Miquelon.

21 Όσον αφορά τις θέσεις εργασίας πλήρους απασχόλησης, η Επιτροπή ανέφερε ότι οι γαλλικές αρχές είχαν επιβεβαιώσει ότι, για τις 55 θέσεις των μελών του πληρώματος, θα προσλαμβάνονταν κατά προτεραιότητα οι κάτοικοι του Saint-Pierre-et-Miquelon. Εντούτοις, η Επιτροπή επισήμανε ότι το μοναδικό πληροφοριακό στοιχείο που δόθηκε ήταν ότι τέσσερις πρώην αλιείς του αρχιπελάγους αυτού είχαν εκπαιδευθεί για να εργαστούν στο πλοίο. Η Επιτροπή συνήγαγε ότι μεταξύ των μελών του πληρώματος δεν υπήρχαν πολλοί κάτοικοι του αρχιπελάγους.

22 Η Επιτροπή παρατήρησε ότι οι ισχυρισμοί σχετικά με άλλα έμμεσα αποτελέσματα δεν είχαν προσδιοριστεί ποσοτικά.

23 Η Επιτροπή επισήμανε, επίσης, ότι το επιχείρημα των γαλλικών αρχών ότι έπρεπε να ληφθεί υπόψη μεγαλύτερη χρονική περίοδος από τα έτη 1999 έως 2003 δεν μπορούσε να γίνει δεκτό, στον βαθμό που δεν θα υπήρχε καμία υποχρέωση της CIL να εξακολουθήσει να εκμεταλλεύεται το πλοίο από και προς το Saint-Pierre-et-Miquelon μετά τη λήξη αυτής της περιόδου.

24 Η Επιτροπή κατέληξε ότι δεν είχε αποδειχθεί ότι το σχέδιο για το οποίο χορηγήθηκε η επίδικη ενίσχυση ήταν αναπτυξιακό. Ισχυρίστηκε, αφενός, ότι τα εικαζόμενα αποτελέσματα για τις θέσεις εργασίας πλήρους απασχόλησης δεν είχαν αποδειχθεί και δεν βασίζονταν σε υποθέσεις ανταποκρινόμενες στην πραγματικότητα. Αφετέρου, σημείωσε ότι τα εικαζόμενα άμεσα οικονομικά αποτελέσματα ήταν σαφώς λιγότερο σημαντικά από την εν λόγω ενίσχυση, γεγονός που αποδεικνύει τη σαφή έλλειψη αναλογικότητας μεταξύ της ενισχύσεως και της προβλεπόμενης από οικονομικής πλευράς επιδράσεως.

25 Η Επιτροπή διαπίστωσε ότι η Γαλλική Δημοκρατία χορήγησε την επίδικη ενίσχυση κατά παράβαση του άρθρου 88, παράγραφος 3, ΕΚ. Πρόσθεσε ότι, δεδομένου ότι η ενίσχυση αυτή δεν ήταν σύμφωνη προς την οδηγία 90/684, ήταν, ως εκ τούτου, ασυμβίβαστη με την κοινή αγορά και έπρεπε να επιστραφεί εντόκως.

Τα αιτήματα των διαδίκων

26 Η Γαλλική Δημοκρατία, η οποία προβάλλει έναν και μοναδικό λόγο προς στήριξη της προσφυγής της, ζητεί από το Δικαστήριο να ακυρώσει την προσβαλλόμενη απόφαση και να καταδικάσει την Επιτροπή στα δικαστικά έξοδα.

27 Η Επιτροπή ζητεί να απορριφθεί η προσφυγή ως αβάσιμη και να καταδικαστεί η Γαλλική Δημοκρατία στα δικαστικά έξοδα.

Επί του προβαλλομένου λόγου ακυρώσεως

28 Με τον μοναδικό λόγο ακυρώσεως που προβάλλει, η Γαλλική Κυβέρνηση αμφισβητεί τον ισχυρισμό της Επιτροπής ότι η επίδικη ενίσχυση δεν ήταν αναπτυξιακή. Θεωρεί ότι η Επιτροπή δεν δέχεται τον χαρακτηρισμό της ενισχύσεως ως αναπτυξιακής, λόγω πλάνης περί τα πραγματικά περιστατικά, πλάνης περί το δίκαιο και πρόδηλης πλάνης εκτιμήσεως που συνεπάγονται την ακύρωση της προσβαλλομένης αποφάσεως.

29 Ο λόγος ακυρώσεως διαρθρώνεται σε δύο σκέλη. Πρώτον, όσον αφορά τα στοιχεία σχετικά με την απασχόληση, η Επιτροπή δεν λαμβάνει υπόψη της τον σωστό αριθμό

των υπαλλήλων που κατοικούν στο Saint-Pierre-et-Michelon. Δεύτερον, όσον αφορά τα οικονομικά αποτελέσματα, η εκτίμηση της Επιτροπής είναι εσφαλμένη.

Επί των σχετικών με την απασχόληση στοιχείων

Επιχειρήματα των διαδίκων

30 Η Γαλλική Κυβέρνηση υποστηρίζει ότι το σχέδιο για το οποίο χορηγήθηκε η επίδικη ενίσχυση πέτυχε τον σκοπό του όσον αφορά τη δημιουργία θέσεων απασχόλησης. Η Επιτροπή εσφαλμένα έκρινε ότι μόνον τέσσερις πρώην αλιείς είχαν εκπαιδευθεί για να εργαστούν στο πλοίο και ότι στο πλήρωμα δεν περιλαμβάνονταν πολλοί κάτοικοι του Saint-Pierre-et-Miquelon. Σύμφωνα με τη Γαλλική Κυβέρνηση, 12 από τα μέλη του πληρώματος προσλήφθηκαν στο αρχιπέλαγος αυτό και 17 στις Αντίλλες.

31 Η Επιτροπή απαντά ότι δεν υπέπεσε σε πλάνη περί τα πραγματικά περιστατικά και ότι το πληροφοριακό στοιχείο σχετικά με τα 12 μέλη του πληρώματος που φέρεται ότι προσλήφθηκαν στο Saint-Pierre-et-Miquelon είναι καινούριο. Ουδόλως απορρέει από τα στοιχεία που προσκομίστηκαν κατά την προ της ασκήσεως της προσφυγής διαδικασία και, ως εκ τούτου, είναι απαράδεκτο στο πλαίσιο της παρούσας προσφυγής. Όσον αφορά τα 17 μέλη του πληρώματος που προσλήφθηκαν στις Αντίλες, το στοιχείο αυτό δεν ασκεί επιρροή στο πλαίσιο μιας υποθέσεως που αφορά την ανάπτυξη του Saint-Pierre-et-Miquelon.

32 Με το υπόμνημά της απαντήσεως, η Γαλλική Κυβέρνηση δέχεται ότι δεν ενημέρωσε αμέσως την Επιτροπή σχετικά με την καταγωγή των προσληφθέντων μελών του πληρώματος, κατόπιν του από 12 Μαρτίου 1999 έγγραφό της προς την Επιτροπή, όπου ανέφερε ότι εκπαιδεύονταν 4 πρώην αλιείς.

Εκτίμηση του Δικαστηρίου

33 Επιβάλλεται η διαπίστωση ότι η Γαλλική Κυβέρνηση δεν κοινοποίησε στην Επιτροπή, κατά το στάδιο της προ της ασκήσεως της προσφυγής διαδικασίας, το στοιχείο του δικογράφου της προσφυγής της περί της προσλήψεως 12 μελών του πληρώματος από τους κατοίκους του Saint-Pierre-et-Miquelon.

34 Συναφώς, πρέπει να υπομνησθεί ότι, κατά πάγια νομολογία, η νομιμότητα αποφάσεως στον τομέα των ενισχύσεων πρέπει να εκτιμάται βάσει των πληροφοριών που είχε στη διάθεσή της η Επιτροπή όταν έλαβε τη σχετική απόφαση (βλ., μεταξύ άλλων, απόφαση της 5ης Οκτωβρίου 2000, C-288/96, Γερμανία κατά Επιτροπής, Συλλογή 2000, σ. I-8237, σκέψη 34). Όπως επισημαίνει και ο γενικός εισαγγελέας, με το σημείο 20 των προτάσεών του, ένα κράτος μέλος δεν μπορεί να επικαλεστεί ενώπιον του Δικαστηρίου πραγματικά στοιχεία που δεν προβλήθηκαν κατά την προ της ασκήσεως της προσφυγής διαδικασία του άρθρου 88 ΕΚ (βλ., συναφώς, απόφαση της 14ης Σεπτεμβρίου 1994, C-278/92 έως C-280/92, Ισπανία κατά Επιτροπής, Συλλογή 1994, σ. I-4103, σκέψη 31, και της 13ης Ιουνίου 2002, C-382/99, Κάτω Χώρες κατά Επιτροπής, Συλλογή 2002, σ. I-5163, σκέψεις 49 και 76).

35 Συνεπώς, η Γαλλική Κυβέρνηση δεν μπορεί να προβάλλει ενώπιον του Δικαστηρίου επιχείρημα σχετικό με τον εικαζόμενο αριθμό των μελών του πληρώματος που κατοικούν στο Saint-Pierre-et-Miquelon, επιχείρημα το οποίο προέβαλε το πρώτον με την προσφυγή.

36 Επομένως, επιβάλλεται η διαπίστωση ότι ο πρώτος λόγος ακυρώσεως είναι απαράδεκτος.

Επί των οικονομικών αποτελεσμάτων

37 Η Γαλλική Κυβέρνηση διαρθρώνει το δεύτερο σκέλος του λόγου ακυρώσεως σε τέσσερις πτυχές.

Επί της πρώτης πτυχής, σχετικά με την περίοδο 2001-2003

Επιχειρηματολογία των διαδίκων

38 Πρώτον, η Γαλλική Κυβέρνηση προσάπτει στην Επιτροπή ότι υπέπεσε σε πλάνη περί το δίκαιο, αξιολογώντας τα οικονομικά αποτελέσματα της επίδικης ενισχύσεως κατά την περίοδο 2001-2003 βάσει στοιχείων σχετιζομένων με τα έτη 1999 και 2000. Η πλάνη είναι ακόμη πιο σημαντική, δεδομένου ότι, κατά τα δύο αυτά έτη, το πλοίο υπέστη αβαρίες.

39 Η Επιτροπή απαντά ότι η μομφή της Γαλλικής Κυβερνήσεως στηρίζεται σε εσφαλμένη ανάγνωση της προσβαλλομένης αποφάσεως. Από την απόφαση αυτή προκύπτει σαφώς ότι οι υπολογισμοί της Επιτροπής σχετικά με τα έτη 2001-2003 δεν στηρίχθηκαν σε στοιχεία των ετών 1999 και 2000, αλλά στις εκτιμήσεις για το έτος 2001.

Εκτίμηση του Δικαστηρίου

40 Συναφώς, αρκεί η διαπίστωση ότι, στην 29η αιτιολογική σκέψη της προσβαλλομένης αποφάσεως, η Επιτροπή χρησιμοποίησε την εκτίμηση για το έτος 2001 προκειμένου να υπολογίσει τα οικονομικά αποτελέσματα για την περίοδο 2001-2003. Επομένως, η Επιτροπή ορθώς υποστηρίζει ότι η προτεινόμενη από τη Γαλλική Κυβέρνηση ανάγνωση της προσβαλλομένης αποφάσεως δεν συνάδει προς το σαφές κείμενό της.

41 Συνεπώς, η προβληθείσα στο πλαίσιο της πρώτης πτυχής του δευτέρου σκέλους του λόγου ακυρώσεως επιχειρηματολογία της Γαλλικής Κυβερνήσεως πρέπει να απορριφθεί ως αβάσιμη.

Επί της δεύτερης πτυχής, σχετικά με την περίοδο χρησιμοποιήσεως του πλοίου

Επιχειρηματολογία των διαδίκων

42 Δεύτερον, η Γαλλική Κυβέρνηση υποστηρίζει ότι η Επιτροπή εσφαλμένα έκρινε ότι οι εκτιμήσεις των οικονομικών αποτελεσμάτων στηρίζονταν στην υπόθεση χρησιμοποιήσεως του πλοίου για 160 ημέρες ετησίως εντός της περιοχής Saint-Pierre-et-Miquelon. Ισχυρίζεται ότι η αρχική σχετική δέσμευση αφορούσε 130 μόνον ημέρες και ότι, το 2001, είχε σημειωθεί υπέρβαση του στόχου αυτού κατά 5 ημέρες, ενώ, το 1999 και το 2000, ο στόχος είχε σχεδόν επιτευχθεί.

43 Η Επιτροπή απαντά ότι η επιχειρηματολογία αυτή δεν συνάδει προς τα δεδομένα της υπό κρίση υποθέσεως. Υποστηρίζει ότι τα μοναδικά στοιχεία που προσκόμισαν οι γαλλικές αρχές επ' αυτού περιέχονται στα από 12 Μαΐου 1999 και 14 Ιουνίου 2000

έγγραφά τους, όπου γίνεται λόγος μόνο για 160 και όχι για 130 ημέρες, και τα οποία αφορούν τη διάρκεια εκμεταλλεύσεως του πλοίου και όχι το χρονικό διάστημα κατά το οποίο το πλοίο βρίσκεται εντός της περιοχής Saint-Pierre-et-Miquelon.

44 Με το υπόμνημά της απαντήσεως, η Γαλλική Κυβέρνηση αναγνωρίζει ότι ο αριθμός των ημερών που είχε αναφέρει ήταν 160 και όχι 130, αλλά ισχυρίζεται ότι επρόκειτο για τυπογραφικό σφάλμα.

45 Με το υπόμνημα ανταπαντήσεως, η Επιτροπή αμφισβητεί αυτή την εξήγηση της Γαλλικής Κυβερνήσεως.

Εκτίμηση του Δικαστηρίου

46 Συναφώς, πρέπει να σημειωθεί ότι η Γαλλική Κυβέρνηση αναγνωρίζει ότι είχε κάνει λόγο για περίοδο 160 και όχι 130 ημερών στην αλληλογραφία της με την Επιτροπή.

47 Επιβάλλεται η διαπίστωση ότι, όπως υποστηρίζει η Επιτροπή με το υπόμνημά της ανταπαντήσεως, οι αναφορές αυτές δεν μπορούν να θεωρηθούν ως τυπογραφικό σφάλμα, καθότι η Γαλλική Κυβέρνηση ανέφερε σαφώς, σε δύο σημεία της αλληλογραφίας αυτής, τη δέσμευσή της σχετικά με την εκμετάλλευση του πλοίου στην οικεία ζώνη για χρονικό διάστημα 160 ημερών.

48 Επομένως, η επιχειρηματολογία που προέβαλε η Γαλλική Κυβέρνηση στο πλαίσιο της δεύτερης πτυχής του δευτέρου σκέλους του λόγου ακυρώσεως πρέπει να απορριφθεί ως αβάσιμη.

Επί της τρίτης πτυχής, σχετικά με την οικονομική κατάσταση

Επιχειρηματολογία των διαδίκων

49 Τρίτον, η Γαλλική Κυβέρνηση ισχυρίζεται ότι η Επιτροπή έπρεπε, εν πάση περιπτώσει, να λάβει υπόψη της την κατάσταση του αρχιπελάγους, μεταξύ άλλων το μέγεθός του και τις οικονομικές του προοπτικές, προκειμένου να εκτιμήσει τα αποτελέσματα της επίδικης ενισχύσεως. Με το υπόμνημά της απαντήσεως, τονίζει τα προβλήματα μετατροπής και οικονομικής διαφοροποιήσεως του αρχιπελάγους του Saint-Pierre-et-Miquelon και προσθέτει ότι η αμφισβήτηση της επίδικης ενισχύσεως απλώς θίγει περαιτέρω την επισφαλή οικονομική ισορροπία του αρχιπελάγους αυτού. Επιπλέον, υποστηρίζει ότι η Επιτροπή δεν αντιτάχθηκε, στο παρελθόν, σε παρόμοια σχέδια που αφορούσαν κάποιο υπερπόντιο έδαφος και αναφέρει ως παράδειγμα την απόφαση 1999/719/ΕΚ της Επιτροπής, της 30ής Μαρτίου 1999, σχετικά με κρατική ενίσχυση την οποία προτίθεται να χορηγήσει η Γαλλία υπό μορφή αναπτυξιακής ενίσχυσης για την πώληση δύο επιβατικών πλοίων που πρόκειται να κατασκευάσει η Chantiers de l'Atlantique και τα οποία θα εκμεταλλεύεται η Renaissance Financial στη Γαλλική Πολυνησία (ΕΕ L 292, σ. 23).

50 Η Επιτροπή απαντά ότι η ανάλυση στην οποία προέβη με την προσβαλλόμενη απόφαση λαμβάνει υπόψη τα στοιχεία που προσκόμισαν οι γαλλικές αρχές σχετικά με την επίδραση στην απασχόληση και τα οικονομικά αποτελέσματα της εκμεταλλεύσεως του πλοίου. Υποστηρίζει ότι τα στοιχεία σχετικά με τα έμμεσα αποτελέσματα στην ανάπτυξη των υποδομών και την ενδεχόμενη έναρξη λειτουργίας άλλων επιχειρήσεων δεν είχαν προσδιοριστεί ποσοτικά και δεν αφορούσαν τη συμβολή της επίδικης ενισχύσεως στην ανάπτυξη.

51 Όσον αφορά τον ισχυρισμό ότι η αμφισβήτηση της επίδικης ενισχύσεως απλώς θίγει περαιτέρω την οικονομική ισορροπία του Saint-Pierre-et-Miquelon, η Επιτροπή ισχυρίζεται ότι η οδηγία 90/684 επιτρέπει ορισμένες ενισχύσεις προς όφελος αναπτυσσομένων χωρών. Το γεγονός ότι οι χώρες αυτού του είδους τελούν σε δυσχερείς οικονομικές καταστάσεις είναι χαρακτηριστικό της φύσεως των εξεταζομένων περιπτώσεων, αλλά οι δυσχέρειες αυτές δεν αρκούν, καθαυτές, για να θεμελιώσουν

τη συμβολή μιας ενισχύσεως στην ανάπτυξη. Η Επιτροπή προσθέτει ότι το γεγονός ότι δέχθηκε, στο παρελθόν, άλλα σχέδια της ίδιας φύσεως σχετικά με υπερπόντια εδάφη δεν επηρεάζει την επίδικη ενίσχυση. Απλώς αποδεικνύει ότι η Επιτροπή δεν είναι εκ των προτέρων αντίθετη προς τέτοιου είδους ενισχύσεις, εφόσον πληρούνται οι προϋποθέσεις του άρθρου 4, παράγραφος 7, της οδηγίας 90/684.

Εκτίμηση του Δικαστηρίου

52 Συναφώς, επιβάλλεται η διαπίστωση ότι η Γαλλική Κυβέρνηση περιορίζεται στην περιγραφή των οικονομικών και χρηματικών δυσχερειών που αντιμετωπίζει το αρχιπέλαγος Saint-Pierre-et-Miquelon, χωρίς να αποδεικνύει ότι η Επιτροπή υπέπεσε σε πλάνη περί τα πραγματικά περιστατικά ή περί το δίκαιο κατά την ανάλυση της επίδικης ενισχύσεως. Όπως ορθά παρατηρεί η Επιτροπή, η ύπαρξη τέτοιων δυσχερειών δεν αρκεί για να χαρακτηριστούν οι ενισχύσεις για τη ναυπήγηση και τη μετατροπή πλοίων ως «αναπτυξιακή βοήθεια σε αναπτυσσόμενη χώρα» υπό την έννοια του άρθρου 4, παράγραφος 7, της οδηγίας 90/684.

53 Περαιτέρω, το γεγονός ότι η Επιτροπή δέχθηκε, στο παρελθόν, άλλα σχέδια του ίδιου είδους σχετικά με υπερπόντια εδάφη δεν επηρεάζει, όπως ισχυρίζεται η Επιτροπή, την αξιολόγηση της επίδικης ενισχύσεως για την οποία έπρεπε να ληφθεί υπόψη η δική της συμβολή στην ανάπτυξη.

54 Επομένως, η επιχειρηματολογία της Γαλλικής Κυβερνήσεως σχετικά με την τρίτη πτυχή του δευτέρου σκέλους του λόγου ακυρώσεως πρέπει να απορριφθεί ως αβάσιμη.

Επί της τέταρτης πτυχής, σχετικά με τον αριθμό των ενδιάμεσων σταθμών και το μέγεθος των οικονομικών αποτελεσμάτων

Επιχειρηματολογία των διαδίκων

55 Τέταρτον, η Γαλλική Κυβέρνηση ισχυρίζεται ότι ο αριθμός των 100 ενδιάμεσων σταθμών στον οποίο στηρίχθηκε η Επιτροπή για να υπολογίσει τα οικονομικά αποτελέσματα για τα έτη 1999 και 2000, ήτοι 50 σταθμοί ετησίως, δεν ήταν στοιχείο που προέβαλε η ίδια αλλά η Επιτροπή. Η Γαλλική Κυβέρνηση περιορίστηκε να κάνει λόγο για 50 προσορμίσεις. Κάθε ενδιάμεσος σταθμός όμως περιλαμβάνει δύο προσορμίσεις, ήτοι μία κατά την άφιξη και μία κατά την αναχώρηση του πλοίου. Επιπλέον, σύμφωνα με τα τελευταία διαθέσιμα στοιχεία, τα οικονομικά αποτελέσματα της επίδικης ενισχύσεως ανήλθαν σε 492 000 ευρώ το 1999, σε 349 000 ευρώ το 2000 και σε 821 000 ευρώ το 2001, ήτοι σε περισσότερα από 1 600 000 ευρώ για τα τρία πρώτα έτη εκμεταλλεύσεως του πλοίου.

56 Η Επιτροπή ισχυρίζεται ότι η επιχειρηματολογία αυτή είναι αβάσιμη και, εν πάση περιπτώσει, απαράδεκτη.

57 Η Επιτροπή εκπλήσσεται από τον ορισμό που προτείνει η Γαλλική Κυβέρνηση για τις προσορμίσεις, ο οποίος της φαίνεται αντίθετος προς την έννοια του ενδιάμεσου σταθμού, όπως αυτός απορρέει από τους ορισμούς που δίδονται στα λεξικά της γαλλικής γλώσσας. Υποστηρίζει ότι οι λέξεις «ενδιάμεσος σταθμός» και «προσόρμιση» είναι συνώνυμες, οπότε ένας σταθμός ισοδυναμεί με μία προσόρμιση και όχι με δύο. Επιπλέον, η Γαλλική Κυβέρνηση προέβαλε τον ως άνω ορισμό της προσορμίσεως, το πρώτον, με το υπόμνημά της απαντήσεως. Δεν τον ανέφερε σε κανένα από

τα στάδια της διαδικασίας που οδήγησε στην έκδοση της προσβαλλομένης αποφάσεως, ενώ η Επιτροπή, καθ' όλη τη διάρκεια της διαδικασίας, είχε σαφώς δηλώσει τη σημασία που προσέδιδε στον αριθμό των ενδιάμεσων σταθμών. Επομένως, ο προτεινόμενος ορισμός είναι απαράδεκτος.

58 Η Επιτροπή εξετάζει, επίσης, τα νέα αριθμητικά στοιχεία που υποβλήθηκαν με το υπόμνημα απαντήσεως ως προς τα οικονομικά αποτελέσματα της επίδικης ενισχύσεως. Υποστηρίζει ότι πρόκειται για στοιχεία μεταγενέστερα της προσβαλλομένης αποφάσεως και, ως εκ τούτου, απαράδεκτα. Εν πάση περιπτώσει, αμφισβητεί τη συνάφεια των νέων αριθμητικών στοιχείων που ούτε εξηγούνται ούτε αιτιολογούνται.

Εκτίμηση του Δικαστηρίου

59 Συναφώς, πρέπει εκ προοιμίου να σημειωθεί ότι ο προτεινόμενος από τη Γαλλική Κυβέρνηση ορισμός της λέξεως «προσόρμιση» δεν βρίσκει έρεισμα στον ορισμό της λέξεως, όπως αυτός προκύπτει από τα λεξικά της γαλλικής γλώσσας.

60 Περαιτέρω, επιβάλλεται η διαπίστωση ότι, εν πάση περιπτώσει, το επιχείρημα της Γαλλικής Κυβερνήσεως σχετικά με τον αριθμό των προσορμίσεων ανά ενδιάμεσο σταθμό, όπως και τα νέα αριθμητικά στοιχεία σχετικά με τα οικονομικά αποτελέσματα της επίδικης ενισχύσεως παρασχέθηκαν, το πρώτον, με το υπόμνημα απαντήσεως. Η εν λόγω κυβέρνηση ουδόλως τα είχε αναφέρει προηγουμένως, ιδίως κατά την προ της ασκήσεως της προσφυγής διαδικασία. Όπως προκύπτει από τη δικογραφία, η κυβέρνηση αυτή δεν ήταν δυνατό να αγνοεί τη σημασία που προσέδιδε η Επιτροπή στον αριθμό των ενδιάμεσων σταθμών για την αξιολόγηση των οικονομικών αποτελεσμάτων της επίδικης ενισχύσεως, καθώς και του μεγέθους των αποτελεσμάτων αυτών.

61 Επομένως, κατά την υπομνησθείσα στη σκέψη 34 της παρούσας αποφάσεως νομολογία του Δικαστηρίου, η προβληθείσα οψίμως επιχειρηματολογία της Γαλλικής Κυβερνήσεως σχετικά με την τέταρτη πτυχή του δευτέρου σκέλους του λόγου ακυρώσεως είναι απαράδεκτη.

62 Δεδομένου ότι καμία από τις τέσσερις πτυχές της επιχειρηματολογίας που προέβαλε η Γαλλική Κυβέρνηση προς στήριξη του δευτέρου σκέλους του λόγου ακυρώσεως δεν έγινε δεκτή, αυτή πρέπει να απορριφθεί στο σύνολό της.

63 Κατόπιν των προεκτεθέντων, πρέπει να απορριφθεί ο μοναδικός λόγος ακυρώσεως που προέβαλε η Γαλλική Κυβέρνηση και, επομένως, η προσφυγή στο σύνολό της.

Επί των δικαστικών εξόδων

64 Κατά το άρθρο 69, παράγραφος 2, του Κανονισμού Διαδικασίας, ο ηττηθείς διάδικος καταδικάζεται στα δικαστικά έξοδα, εφόσον υπήρχε σχετικό αίτημα του νικήσαντος διαδίκου. Δεδομένου ότι η Επιτροπή διατύπωσε σχετικό αίτημα και η Γαλλική Δημοκρατία ηττήθηκε, επιβάλλεται να καταδικαστεί το κράτος μέλος αυτό στα δικαστικά έξοδα.

Για τους λόγους αυτούς,

ΤΟ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟ (πέμπτο τμήμα)

αποφασίζει:

1) Απορρίπτει την προσφυγή.

2) Καταδικάζει τη Γαλλική Δημοκρατία στα δικαστικά έξοδα.

Jann von Bahr Wathelet

Timmermans Rosas

Δημοσιεύθηκε σε δημόσια συνεδρίαση στο Λουξεμβούργο στις 3 Οκτωβρίου 2002.

Ο Γραμματέας

R. Grass

Ο Πρόεδρος του πέμπτου τμήματος

P. Jann